

Recenzja książki

Dorota Religa & Jarosław Derejczyk (red.),
„Drogowskazy w geriatrici”.

PZWL Wydawnictwo Lekarskie, 2021

Book Review:

Dorota Religa & Jarosław Derejczyk (Eds.),
"Geriatric medicine guidelines".

PZWL Wydawnictwo Lekarskie, 2021

Streszczenie: Recenzowana publikacja powstała z myślą o specjalistach różnych dziedzin medycyny, którzy na co dzień spotykają się z pacjentami w wieku podeszłym. Jej autorami są wybitni eksperci w dziedzinie geriatrici, interni, kardiologii, diabetologii oraz psychologii, będący autorytetami naukowymi w Polsce i poza jej granicami.

Słowa kluczowe: geriatrica, medycyna, seniorzy, studium przypadku

Abstract: The reviewed publication was created for specialists in various medical fields dealing with treating older adult patients. Its authors are outstanding specialists in geriatrics, internal medicine, cardiology, diabetology, and psychology who are recognized authorities in Poland and abroad.

Keywords: geriatrics, medicine, seniors, case study

Celem recenzowanej pracy było ukazanie możliwości i wyzwań stojących przed geriatricą w diagnostyce i leczeniu chorób w okresie starzenia się. Autorzy we wstępie zaznaczają: „[...] powodem napisania książki była chęć przybliżenia lekarzom, pracownikom medycznym innych specjalności i branż, szczególnie medycyny rodzinnej, zabiegowej i pielęgniarstwa, mechanizmów patofizjologicznych chorób i zespołów geriatricznych oraz języka komunikacji, którym posługuje się geriatrica” (s. IX).

Publikacja składa się z dziesięciu rozdziałów, zawiera także noty o autorach, wstęp, dwie skale diagnostyczne do wykorzystania przez klinicystów oraz skorowidz.

Pierwszy rozdział przedstawia szlaki sygnałowe starzenia i długowieczności. Autorzy zwracają uwagę na cukrzycę jako chorobę przyspieszającą proces starzenia się, opisują wyróżniki fenotypu osób charakteryzujących się długowiecznością.

W drugim rozdziale ukazano gerontologiczny punkt widzenia na proces starzenia i starość. Podkreślono, że podstawą systemów ochrony zdrowia powinny być działania ukierunkowane na hamowanie chorób przewlekłych, spowalnianie procesów starzenia, a także na poprawianie opieki w oparciu o standardy geriatry, opieki długoterminowej i paliatywnej.

Następna część pracy zawiera niezwykle istotne zagadnienia związane z diagnostyką zespołu otępiennego na podstawie oceny funkcji poznawczych. Dodatkowo przedstawiono kwestie prawne dotyczące przemocy wobec osób starszych, ubezwłasnowolnienia, zasady oceny starszych kierowców pod kątem zwiększenia bezpieczeństwa prowadzenia przez nich pojazdów.

Kolejne trzy części książki poświęcone są zagadnieniom optymalizacji opieki nad osobami starszymi przed, w trakcie i po zabiegach operacyjnych. Prezentują również możliwe sposoby oceny ryzyka zachorowalności i śmiertelności. Na przykładzie konkretnych jednostek chorobowych wskazują, jak powinno przebiegać prawidłowe przygotowanie pacjenta do planowego zabiegu chirurgicznego lub ortopedycznego.

Rozdział siódmy koncentruje się na diagnostyce zespołu kruchości, możliwych interwencjach profilaktycznych, polegających na aktywności fizycznej, zmianie planu żywienia, terapii funkcji poznawczych, stworzeniu całościowej oceny geriatrycznej (COG). Zawiera przykładowe błędy w leczeniu osób w stanie kruchości, będących najsłabszą grupą chorych wśród populacji osób starszych.

W rozdziale ósmym autorzy skupiają się na cukrzycy jako jednej z przyczyn występowania licznych powikłań u osób w starszym wieku. Jeden z podrozdziałów w całości opisuje patogenezę oraz możliwości zapobiegania występowaniu stopy cukrzycowej.

Przedostatni rozdział to próba odpowiedzi na pytania, jakie są cele i warunki prowadzenia badania geriatrycznego. Jednocześnie w tej części autorzy zwracają uwagę na pozornie błahe problemy, takie jak zaparcia i bezsenność, które jednak są istotnymi czynnikami, wpływającymi negatywnie na jakość życia i samopoczucie osób starszych.

W ostatniej części znajdują się niezwykle ciekawe opisy przypadków, w tym pacjenta zakażonego wirusem SARS-CoV-2, pacjentki z krwiotłuciem czy też 81-letniej chorej z powtarzającymi się upadkami.

Na ostatnich stronach recenzowanej pozycji znaleźć można Test 4AT, będący narzędziem przesiewowym oceniającym majaczenie i zaburzenia poznawcze, oraz Geriatryczną Skalę Oceny Depresji (*Geriatric Depression Scale*, GDS) – wersję 15-punktową według Yesavage’a.

Książka nie jest wywodem czysto teoretycznym dotyczącym zagadnień związanych z leczeniem pacjentów geriatrycznych. Jest źródłem wiedzy opartej na doświadczeniach własnych autorów. Niezwykle cenne są zaprezentowane w tomie opisy przypadków konkretnych chorych. Pozycja skierowana jest do geriatrów, lekarzy innych specjalności, osób wykonujących zawody medyczne, a także studentów.

Pacjenci w wieku podeszłym są najbardziej liczną grupą wśród wszystkich chorych. Z uwagi na mnogość rozpoznań chorobowych u pacjentów geriatrycznych, niezwykle istotne wydaje się nieprzeoczenie pozornie ukrytych problemów, takich jak zaburzenia poznawcze czy też depresja. Analizowana praca pozwala na zwiększenie wiedzy i świadomości dotyczącej problematyki geriatry jako osobno definiowanej gałęzi medycyny o ponadstuletniej historii. Każda publikacja, która dotyczy problematyki opieki i leczenia pacjentów geriatrycznych, jest ważna z uwagi na rosnącą liczbę osób starszych w społeczeństwie. Koniecznością wydaje się znalezienie systemowych rozwiązań w opiece geriatrycznej, co jest wyzwaniem na najbliższe lata.